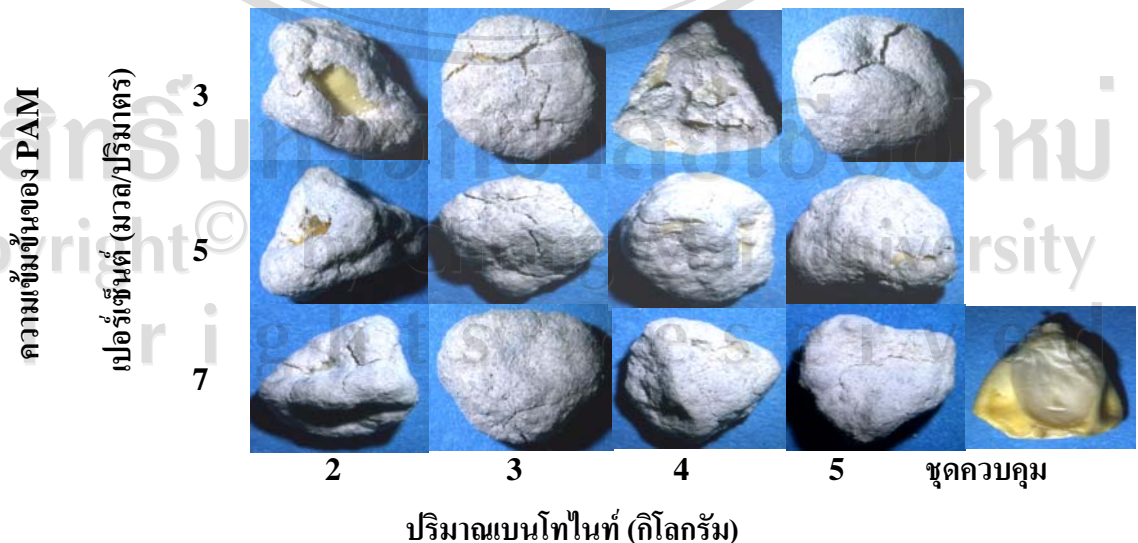

บทที่ 4

ผลการทดลองและวิจารณ์

4.1 การหาอัตราส่วนที่เหมาะสมระหว่างความเข้มข้นของวัสดุประสานกับปริมาณเบนโทไนท์สำหรับการพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน

จากการทดลองในการพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานโดยใช้วัสดุประสาน (non-ionic polyacrylamide; PAM) ความเข้มข้น 3 ระดับ ได้แก่ 3, 5 และ 7 เปอร์เซ็นต์ (มวล/ปริมาตร) กับปริมาณเบนโทไนท์ 4 ระดับ คือ 2, 3, 4 และ 5 กิโลกรัมต่อเมล็ดพันธุ์ 800 กรัม พบว่าอัตราส่วนที่เหมาะสมของการพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน คือการใช้เบนโทไนท์ปริมาณ 3 กิโลกรัมร่วมกับวัสดุประสานความเข้มข้น 7 เปอร์เซ็นต์ (มวล/ปริมาตร) ซึ่งจะช่วยให้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานมีรูปทรงที่ดีขึ้นและวัสดุพอกสามารถปกปิดผิวของเมล็ดได้อย่างสม่ำเสมอ และเมื่อทำการคัดขนาดมีความสูญเสียของเมล็ดพอกน้อยที่สุด ดังแสดงในภาพที่ 4.1 ส่วนการพอกด้วยเบนโทไนท์ 3 กิโลกรัมกับ PAM ความเข้มข้น 3 และ 5 เปอร์เซ็นต์ พบว่าเกิดรอยแตกร้าวทั่วทั้งเมล็ด ทำให้วัสดุพอกหลุดออกได้ง่าย ในขณะที่เมื่อพอกด้วยเบนโทไนท์ 2 กิโลกรัม จะเห็นว่ายังคงเห็นส่วนของเปลือกเมล็ดอยู่ เนื่องจากการพอกไม่สามารถปกปิดผิวเมล็ดได้อย่างสนิท สำหรับการพอกเมล็ดพันธุ์ด้วยเบนโทไนท์ 4 และ 5 กิโลกรัมนั้นเป็นปริมาณที่มากเกินไป ทำให้เกิดความสิ้นเปลืองของวัสดุพอก ซึ่งได้แสดงในหัวข้อที่ 4.2

ภาพที่ 4.1 ลักษณะของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่ผ่านการพอกด้วยวัสดุประสานและเบนโทไนท์ระดับต่างๆ

4.2 การเปลี่ยนแปลงของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานหลังผ่านการพอก

จากตารางที่ 4.1 ทำการเปรียบเทียบน้ำหนักของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานซึ่งผ่านการพอกด้วยอัตราส่วนต่างๆ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$) โดยเมล็ดพันธุ์ที่พอกด้วย PAM ความเข้มข้น 3 เปอร์เซ็นต์ร่วมกับเบนโทไนด์ปริมาณ 5 กิโลกรัมมีน้ำหนักเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.7 กิโลกรัม ซึ่งทำให้น้ำหนักเพิ่มขึ้นถึง 2.9 กิโลกรัมหรือคิดเป็นสัดส่วนระหว่างเมล็ดพันธุ์กับวัสดุพอกเท่ากับ 1.0:4.6 (น้ำหนักต่อน้ำหนัก) รองลงมาคือการพอกด้วยเบนโทไนด์ 5 กิโลกรัมกับ PAM ความเข้มข้น 5 และ 7 เปอร์เซ็นต์ มีน้ำหนักหลังพอกเพิ่มขึ้นจากก่อนพอกจำนวน 3 เท่า เช่นเดียวกับการพอกด้วยเบนโทไนด์ 3 และ 4 กิโลกรัม พบว่าน้ำหนักเพิ่มขึ้นจากเดิม โดยมีอัตราส่วนระหว่างเมล็ดพันธุ์กับวัสดุพอกอยู่ในช่วง 1.0 : 2.6 - 3.5 แต่การพอกด้วยเบนโทไนด์ 3 กิโลกรัมกับ PAM ความเข้มข้น 7 เปอร์เซ็นต์ มีน้ำหนักหลังพอกไม่แตกต่างกับการพอกด้วยเบนโทไนด์ปริมาณ 2 กิโลกรัม จะเห็นว่าเมื่อปริมาณของเบนโทไนด์เพิ่มขึ้นจะทำให้น้ำหนักของเมล็ดหลังพอกเพิ่มขึ้นด้วยและปริมาณของเบนโทไนด์ที่ใช้จริงหรือที่สามารถเกาะติดกับเมล็ดได้มีปริมาณเพียงครึ่งหนึ่งของปริมาณทั้งหมด

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักเมล็ดหลังพอกด้วยวัสดุพอกทั้งหมด 12 กรรมวิธีและสัดส่วนระหว่างเมล็ดพันธุ์กับวัสดุพอก

ปริมาณเบนโทไนด์ (กิโลกรัม)	ความเข้มข้น PAM เปอร์เซ็นต์ (น้ำหนัก/ปริมาตร)	น้ำหนักเมล็ดหลังพอก (กิโลกรัม) ¹	สัดส่วนระหว่างเมล็ดพันธุ์กับวัสดุพอก (น้ำหนัก/น้ำหนัก)
2	3	1.8 cde	1.0:2.2
	5	1.5 e	1.0:1.9
	7	1.5 e	1.0:1.9
3	3	2.4 bcd	1.0:3.0
	5	2.1 bcde	1.0:2.6
	7	1.7 de	1.0:2.1
4	3	2.8 b	1.0:3.5
	5	2.4 b	1.0:3.0
	7	2.3 bcd	1.0:2.9
5	3	3.7 a	1.0:4.6
	5	2.4 bc	1.0:3.0
	7	2.4 b	1.0:3.0
CV. (%)		17.06	-
LSD _{0.05}		0.65	-

หมายเหตุ: น้ำหนักเมล็ดก่อนพอกเท่ากับ 0.8 กิโลกรัม, ¹ ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

4.3 การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน

จากการศึกษาผลของกรรมวิธีในการพอกที่มีต่อคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน โดยทำการพอกเมล็ดพันธุ์ด้วยวัสดุประสานที่ระดับความเข้มข้น 3, 5 และ 7 เปอร์เซ็นต์ (น้ำหนักต่อปริมาตร) และเบนโทไนท์ปริมาณ 2, 3, 4 และ 5 กิโลกรัมต่อเมล็ดพันธุ์ 800 กรัม และทำการเก็บรักษาเป็นเวลา 0, 30, 60 และ 90 วัน ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

4.3.1 การเปลี่ยนแปลงความชื้นเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน

จากการศึกษาความชื้นของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่ผ่านการพอกด้วยกรรมวิธีแตกต่างกัน พบว่า การใช้เบนโทไนท์ในปริมาณ 2, 3, 4 และ 5 กิโลกรัม ให้ผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือเมื่อปริมาณเบนโทไนท์เพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้ความชื้นของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานเพิ่มขึ้น ขณะที่การเพิ่มขึ้นของความเข้มข้นของ PAM นั้น จะส่งผลให้ความชื้นของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานมีแนวโน้มลดลง โดยเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่ไม่ผ่านการพอก (ชุดควบคุม) มีค่าเฉลี่ยของความชื้นเมล็ดต่ำที่สุด คือ 9.51 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่พอกด้วยเบนโทไนท์ 2 และ 3 กิโลกรัมร่วมกับ PAM ความเข้มข้น 3 เปอร์เซ็นต์ มีความชื้นเพิ่มขึ้นเป็น 11.34 และ 12.80 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ เช่นเดียวกับการพอกด้วย PAM ความเข้มข้น 5 เปอร์เซ็นต์ร่วมกับเบนโทไนท์ปริมาณ 2 และ 3 กิโลกรัม ที่ทำให้ความชื้นของเมล็ดพันธุ์พอกมีค่าเท่ากับ 10.94 และ 12.57 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ จะเห็นว่ามีความชื้นของเมล็ดพันธุ์พอกลดลงอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่การใช้เบนโทไนท์ปริมาณ 3 กิโลกรัม และความเข้มข้นของ PAM 7 เปอร์เซ็นต์ ความชื้นของเมล็ดมีค่าเท่ากับ 10.83 เปอร์เซ็นต์ เช่นเดียวกับเมื่อใช้เบนโทไนท์ปริมาณ 5 กิโลกรัมร่วมกับ PAM ความเข้มข้น 3 และ 7 เปอร์เซ็นต์ พบว่ามีความชื้นของเมล็ดพันธุ์พอกมีค่าเท่ากับ 10.39 และ 10.51 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตาม การพอกด้วยกรรมวิธีที่กล่าวมานั้นค่าความชื้นของเมล็ดพันธุ์พอกก็มีค่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.2) ทั้งนี้การพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานด้วยเบนโทไนท์ในปริมาณสูงร่วมกับวัสดุประสานที่ความเข้มข้นต่ำ ทำให้ความชื้นของเมล็ดพันธุ์สูงกว่าเมื่อพอกด้วยเบนโทไนท์ปริมาณน้อยและวัสดุประสานความเข้มข้นสูง เนื่องจากสารละลายวัสดุประสานใช้น้ำเป็นตัวทำละลาย จากการเปลี่ยนแปลงความชื้นของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องมาจากเมล็ดพันธุ์มีคุณสมบัติที่เรียกว่า hygroscopic คือ สามารถรับหรือถ่ายเทความชื้นหรือน้ำให้กับบรรยากาศรอบๆ เมล็ด การรับและถ่ายเทความชื้นระหว่างเมล็ดกับบรรยากาศรอบๆ จะเกิดขึ้นจนกว่าจะถึงจุดสมดุล ถ้าแรงดันไอน้ำภายในเมล็ดสูงกว่าภายนอก น้ำก็จะระเหยออกมาจากเมล็ด แต่ถ้าแรงดันไอน้ำในเมล็ดต่ำกว่า

ภายนอก เมล็ดก็จะดูดความชื้นจากบรรยากาศจนกว่าจะถึงจุดสมดุล นั่นคือ แรงดันไอน้ำภายใน เมล็ดเท่ากับแรงดันไอน้ำของบรรยากาศ ที่จุดสมดุลนี้เมล็ดจะมีความชื้นคงที่ (จวงจันทร, 2529)

ส่วนระยะเวลาการเก็บรักษาพบว่า มีผลต่อค่าเฉลี่ยความชื้นของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยความชื้นของเมล็ดพันธุ์จะเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาการเก็บรักษาที่นานขึ้น กล่าวคือ ในเดือนที่เริ่มทำการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่ทำการพอกแล้วมีความชื้น เมล็ดต่ำสุด เท่ากับ 10.73 เปอร์เซ็นต์ แต่เมื่อระยะเวลาการเก็บรักษานานขึ้นเป็น 30, 60 และ 90 วัน ทำให้ความชื้นของเมล็ดเพิ่มขึ้น มีค่าเท่ากับ 11.24, 11.67 และ 11.93 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าความชื้นของเมล็ดมีความสำคัญและมีบทบาทในการเก็บรักษาเมล็ด จากการทดลอง ความชื้นของเมล็ดมีการเปลี่ยนแปลงตลอดระยะเวลาที่ทำการเก็บรักษาเมล็ด การเปลี่ยนแปลงของความชื้นในเมล็ดอาจเกิดขึ้นเนื่องจากการเปิดภาชนะที่ใช้ในการเก็บเมล็ดโดยไม่มีการควบคุมความชื้น หรือนำเมล็ดออกมาใช้บ่อยและปิดภาชนะที่เก็บไม่สนิท ซึ่งในระหว่างทำการทดลองได้ทำการเปิดภาชนะถึง 4 ครั้ง จึงทำให้เมล็ดมีโอกาสเสื่อมคุณภาพได้ (Stein *et al.*, 1974) นอกจากนี้การเก็บรักษาภายในถุงพลาสติกใสชนิดธรรมดา พบว่า มีการเจริญเติบโตของเชื้อรา ภายในเมล็ดพันธุ์ที่พอกแล้ว ซึ่งอาจทำให้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานเกิดการเสื่อมสภาพเร็วขึ้นและยังส่งผลให้เป็นการช่วยเร่งปฏิกิริยาทางชีวเคมีต่างๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (ปุ่นและสมพร, 2541)

ตารางที่ 4.2 เปอร์เซ็นต์ความชื้นของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่ผ่านการพอกด้วยกรรมวิธีต่างๆ และเก็บรักษาไว้เป็นเวลา 90 วัน

ปริมาณ เบนโทไนด์ (กิโลกรัม)	ความเข้มข้น PAM (เปอร์เซ็นต์, น้ำหนัก/ปริมาตร)	ความชื้นของเมล็ด (เปอร์เซ็นต์)				เฉลี่ย ^{1/}
		ระยะเวลาเก็บรักษา (วัน)				
		0	30	60	90	
2	3	10.51	11.09	11.83	11.94	11.34bc
	5	10.52	10.74	11.22	11.28	10.94bc
	7	10.47	10.62	11.21	11.30	10.90bc
3	3	12.53	12.69	12.95	13.04	12.80a
	5	12.21	12.66	13.19	13.21	12.57a
	7	10.13	10.53	11.23	11.42	10.83bc
4	3	12.04	12.57	11.59	12.83	12.51a
	5	12.28	12.77	12.91	13.01	12.74a
	7	10.80	11.10	11.58	11.63	11.27bc
5	3	9.20	9.88	9.97	12.53	10.39cd
	5	10.42	12.08	12.19	12.38	11.77ab
	7	9.59	10.56	10.77	11.11	10.51cd
ชุดควบคุม		8.74	8.77	10.05	10.49	9.51d
เฉลี่ย ^{2/}		10.73c	11.24bc	11.67ab	11.93a	

CV. = 12.59%

LSD_{0.05} (กรรมวิธี) = 1.16

LSD_{0.05} (การเก็บรักษา) = 0.64

^{1/} ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวดิ่งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

^{2/} ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวนอนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

4.3.2 การทดสอบความงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน

ผลการศึกษาความงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานเมื่อผ่านการพอกด้วยกรรมวิธีต่างๆ พบว่ามีผลต่อค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เมื่อทำการพอกเมล็ดพันธุ์ด้วยปริมาณเบนโทไนด์และความเข้มข้นของ PAM เพิ่มขึ้น จะทำให้

ค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ดพันธุ์ลดลง โดยเมื่อใช้ PAM ความเข้มข้น 5 เปอร์เซ็นต์ แต่ปริมาณเบนโทไนท์เพิ่มขึ้นเป็น 2, 3 และ 4 กิโลกรัมต่อเมล็ดพันธุ์ 800 กรัม ทำให้เปอร์เซ็นต์ความงอกมีแนวโน้มลดลง โดยมีค่าเฉลี่ยความงอกเท่ากับ 62, 41 และ 37 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบกับเมล็ดพันธุ์ที่ไม่ได้พอก พบว่าเมล็ดพันธุ์ไม่พอกนั้นให้ค่าเปอร์เซ็นต์ความงอกสูงสุดเท่ากับ 68 เปอร์เซ็นต์ (ตารางที่ 4.3) สำหรับในกรณีของการใช้ PAM ที่ความเข้มข้นแตกต่างกัน พบว่า เมื่อพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานด้วยเบนโทไนท์ปริมาณ 2 กิโลกรัม และความเข้มข้นของ PAM เท่ากับ 3 และ 7 เปอร์เซ็นต์ เปอร์เซ็นต์ความงอกให้ค่าไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับการใช้เบนโทไนท์ 4 กิโลกรัมร่วมกับ PAM ความเข้มข้น 3 และ 7 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่เมื่อใช้เบนโทไนท์ปริมาณ 2 กิโลกรัมกับ PAM ความเข้มข้น 5 เปอร์เซ็นต์ พบว่าให้ค่าเปอร์เซ็นต์ความงอกสูงกว่ากรรมวิธีอื่นๆ เนื่องจากลักษณะของเมล็ดพอกด้วยกรรมวิธีนี้ยังคงเห็นช่องว่างของวัสดุพอก ซึ่งทำให้น้ำสามารถเข้าไปภายในเมล็ดได้ง่ายกว่า จะเห็นว่าการพอกเมล็ดพันธุ์ด้วยกรรมวิธีที่แตกต่างกัน มีผลต่อเปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ดพันธุ์ ซึ่งจากผลการทดลองมีข้อเสนอแนะว่าเมื่อมีการใช้เบนโทไนท์ปริมาณน้อย ควรใช้ความเข้มข้นของ PAM ที่ระดับต่ำ เนื่องจากการใช้ PAM ที่ความเข้มข้นสูงๆ นั้นจะทำให้เบนโทไนท์เกาะกันแน่นจนเกินไป ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน ส่วนการพอกเมล็ดพันธุ์ให้หนาขึ้นนั้น ทำให้กระบวนการงอกใช้ระยะเวลาสั้นขึ้นจนกว่าดินอ่อนจะโผล่พ้นออกจากวัสดุพอกได้ ส่งผลให้กระบวนการงอกเกิดความล่าช้าและมีอัตราการงอกลดลง ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ Sachs *et al.* (1981) ได้กล่าวไว้ว่าการพอกเมล็ดพันธุ์พริกหวานด้วยดินเหนียวทำให้อัตราการงอกลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากการแทรกซึมของออกซิเจนสู่เมล็ดที่ต้องแพร่กระจายผ่านวัสดุพอกก่อนแล้วจึงส่งต่อไปยังเอมบริโอ ซึ่งจะทำให้ได้รับออกซิเจนน้อยกว่าเมล็ดพันธุ์ที่ไม่พอก ในขณะที่วัสดุพอกมีปริมาณมากเกินไป เมื่อนำเมล็ดไปเพาะปลูกทำให้ส่วนของยอดอ่อนและรากอ่อนโผล่ออกมาได้ลำบาก นอกจากนั้นความเข้มข้นของวัสดุประสานยังมีผลต่อความสามารถในการงอกของเมล็ดพันธุ์อีกด้วย หากใช้ความเข้มข้นของวัสดุประสานสูงเกินไปจะทำให้ผิวที่พอกอยู่แตกออกได้ช้าและทำให้ความสามารถในการงอกของเมล็ดพันธุ์เป็นไปได้ยาก หรือไม่สามารถงอกได้เลย (Zenk, 2004)

สำหรับผลของระยะเวลาการเก็บรักษานั้นมีผลต่อค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ดพันธุ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเมื่อระยะเวลาการเก็บรักษานานขึ้น จะส่งผลให้ความสามารถในการงอกของเมล็ดพันธุ์ลดลง กล่าวคือ เมื่อเริ่มทำการเก็บรักษาจะมีค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความงอกสูงสุด คือ 70 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีค่าแตกต่างทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับการเก็บรักษาในวันที่ 30, 60 และ 90 โดยค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความงอกจะลดลงเป็น 61, 44 และ 33 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าระยะเวลาการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ที่นานขึ้น ทำให้ค่าเปอร์เซ็นต์ความงอกลดลง ทั้งนี้

เนื่องจากเมล็ดพันธุ์มีการเสื่อมคุณภาพจึงทำให้มีอัตราการงอกลดลงเมื่อระยะเวลาการเก็บรักษาเพิ่มขึ้น (Delouche and Baskin, 1973)

ตารางที่ 4.3 เปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่ผ่านการพอกด้วยกรรมวิธีต่างๆ และเก็บรักษาไว้เป็นเวลา 90 วัน

ปริมาณ เบนโทไนด์ (กิโลกรัม)	ความเข้มข้น PAM (เปอร์เซ็นต์, น้ำหนัก/ปริมาตร)	ความงอก (เปอร์เซ็นต์)				เฉลี่ย ^{1/}
		ระยะเวลาเก็บรักษา (วัน)				
		0	30	60	90	
2	3	71.90	57.37	48.43	45.93	55.91c
	5	73.83	62.40	57.80	53.90	61.98b
	7	76.93	67.37	43.00	12.40	55.80c
3	3	63.30	55.67	42.67	41.13	49.92e
	5	63.00	56.07	14.30	13.77	40.96g
	7	71.40	58.80	35.63	33.27	54.80cd
4	3	71.83	57.60	35.10	27.07	50.69e
	5	63.00	56.07	14.30	13.77	36.78h
	7	71.40	58.80	35.63	33.27	49.78e
5	3	71.83	57.60	35.10	27.07	47.90f
	5	68.23	54.57	45.00	34.67	50.62e
	7	63.57	63.10	61.60	24.23	53.12d
ชุดควบคุม		73.63	73.10	73.03	54.03	68.45a
เฉลี่ย ^{2/}		70.11a	61.48b	43.61c	33.01d	

CV. = 4.36%

LSD_{0.05} (กรรมวิธี) = 1.84

LSD_{0.05} (การเก็บรักษา) = 1.02

^{1/} ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวตั้งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

^{2/} ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวนอนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

4.3.3 การทดสอบความเร็วในการงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน

การพอกที่ระดับความเข้มข้นของ PAM และปริมาณเบนโทไนด์ต่างๆ มีผลต่อค่าเฉลี่ยของความเร็วในการงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เมื่อระดับความเข้มข้นของ PAM และปริมาณเบนโทไนด์เพิ่มขึ้น จะส่งผลทำให้ความเร็วในการงอกของเมล็ดพันธุ์ลดลง เช่น เมื่อมีการใช้เบนโทไนด์ปริมาณ 2, 3 และ 4 กิโลกรัมต่อเมล็ดพันธุ์ 800 กรัม และความเข้มข้นของ PAM เท่ากับ 5 เปอร์เซ็นต์ พบว่าความเร็วในการงอกของเมล็ดพันธุ์ลดลง โดยมีค่าเท่ากับ 13.30, 10.97 และ 9.27 ต้นต่อวัน ตามลำดับ ในทำนองเดียวกัน เมื่อความเข้มข้นของ PAM เพิ่มขึ้น ทำให้ความเร็วในการงอกของเมล็ดพันธุ์พอกมีแนวโน้มลดลงไปด้วย ดังเช่นกรรมวิธีที่มีการใช้เบนโทไนด์ปริมาณ 4 กิโลกรัมและ PAM ความเข้มข้น 3 และ 5 เปอร์เซ็นต์ ความเร็วในการงอกลดลงจาก 11.33 ต้นต่อวัน เป็น 9.27 ต้นต่อวัน เป็นต้น จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าการพอกด้วยเบนโทไนด์ปริมาณ 2 กิโลกรัมกับ PAM ความเข้มข้น 5 เปอร์เซ็นต์และเบนโทไนด์ 3 กิโลกรัมกับ PAM ความเข้มข้น 7 เปอร์เซ็นต์ มีความเร็วในการงอกดีกว่ากรรมวิธีอื่นๆ แต่เมล็ดพันธุ์ที่ไม่ผ่านการพอก (ชุดควบคุม) มีค่าเฉลี่ยของความเร็วในการงอกของเมล็ดพันธุ์สูงสุดมีค่าเท่ากับ 13.72 ต้นต่อวัน ซึ่งสอดคล้องกับ Sachs *et al.* (1981) ที่พบว่าอัตราการงอกของเมล็ดพันธุ์พริกหวาน (*Capsicum annuum* L.) ถูกยับยั้งหลังจากที่เมล็ดพันธุ์พอกด้วยดินเหนียว โดยมีสาเหตุมาจากลักษณะทางกายภาพของวัสดุพอก ซึ่งการพอกด้วยดินเหนียวนั้นจะเป็นการจำกัดการนำออกซิเจนไปสู่เมล็ดที่กำลังงอก และเป็นการขัดขวางการไหลขึ้นมาของรากอ่อน (radicle) นอกจากนี้การงอกของเมล็ดพันธุ์พริกหวานยังมีความสัมพันธ์กับช่องว่างของรูไมโครไพล์ (micropylar cavity) ซึ่งมีขนาดใหญ่และยังเป็นทางผ่านของรากอ่อนขณะเมล็ดพันธุ์กำลังงอก เมื่อนำเอาวัสดุพอกออกจากเมล็ดพันธุ์นั้น พบว่ายังคงมีดินเหนียวติดค้างอยู่บางส่วนภายในรูไมโครไพล์ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้อัตราการงอกเกิดความล่าช้า และมีความเร็วในการงอกช้ากว่าเมล็ดพันธุ์ไม่พอก

ผลของระยะเวลาการเก็บรักษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อค่าเฉลี่ยความเร็วในการงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.4) โดยเมื่อเก็บรักษานานขึ้นความเร็วในการงอกของเมล็ดมีแนวโน้มลดลง ซึ่งเมื่อทำการเริ่มเก็บรักษามีความเร็วในการงอกสูงสุด เท่ากับ 14.06 ต้นต่อวัน สำหรับการเก็บรักษาเป็นเวลา 30 วัน พบว่า มีค่าเฉลี่ยของความเร็วในการงอกรองลงมา มีค่าเท่ากับ 13.62 ต้นต่อวัน เมื่อทำการเก็บรักษาเป็นเวลา 60 และ 90 วัน มีค่าเฉลี่ยความเร็วในการงอกเป็น 12.64 และ 7.38 ต้นต่อวัน ตามลำดับ ส่วนเมล็ดพันธุ์พอกที่เก็บรักษาใน

วันที่ 90 มีความเร็วในการงอกต่ำมากเมื่อเทียบกับในเดือนที่ผ่านมา เนื่องจากเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานมีความแข็งแรงลดลง จึงทำให้ความสามารถในการงอกช้าลง

ตารางที่ 4.4 ความเร็วในการงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่ผ่านการพอกด้วยกรรมวิธีต่างๆ และเก็บรักษาไว้เป็นเวลา 90 วัน

ปริมาณ เบนโทไนด์ (กิโลกรัม)	ความเข้มข้น PAM (เปอร์เซ็นต์, น้ำหนัก/ปริมาตร)	ความเร็วในการงอก (ต้นต่อวัน)				เฉลี่ย ¹
		ระยะเวลาเก็บรักษา (วัน)				
		0	30	60	90	
2	3	15.02	14.83	13.78	9.22	13.21bc
	5	14.30	14.06	14.06	10.78	13.30b
	7	14.80	14.64	14.60	6.92	12.74d
3	3	13.32	12.61	12.44	1.69	10.01h
	5	14.57	14.57	13.71	1.04	10.97g
	7	15.39	14.96	13.17	10.19	13.43b
4	3	13.10	12.65	12.11	7.44	11.33f
	5	12.89	12.88	8.73	2.58	9.27i
	7	12.15	12.15	11.86	7.59	10.94g
5	3	13.03	13.82	11.39	6.36	10.90g
	5	16.07	15.18	13.17	7.76	13.04c
	7	13.23	11.69	11.69	12.07	12.17e
ชุดควบคุม		14.87	14.07	13.61	12.35	13.72a
เฉลี่ย ²		14.06a	13.62b	12.64c	7.38d	

CV. = 2.58%

LSD_{0.05} (กรรมวิธี) = 0.25

LSD_{0.05} (การเก็บรักษา) = 0.14

¹ ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวตั้งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

² ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวนอนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

4.3.4 การทดสอบหาอัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อนที่ได้จากเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน

สำหรับการพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานด้วยเบนโทไนด์ปริมาณ 2, 3, 4 และ 5 กิโลกรัมต่อเมล็ดพันธุ์ 800 กรัม ร่วมกับ PAM ที่ระดับความเข้มข้น 3, 5 และ 7 เปอร์เซ็นต์ (น้ำหนัก/ปริมาตร) พบว่า มีผลต่อค่าเฉลี่ยของอัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อนของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเมล็ดพันธุ์ที่ผ่านการพอกทุกกรรมวิธีให้ค่าเฉลี่ยของอัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อนมากกว่าเมล็ดพันธุ์ไม่พอก (ชุดควบคุม) กรรมวิธีที่พอกด้วยเบนโทไนด์ 4 กิโลกรัมร่วมกับ PAM ความเข้มข้น 5 เปอร์เซ็นต์ มีอัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อนสูงสุดเท่ากับ 30.06 มิลลิกรัมต่อต้น เนื่องจากการใช้วัสดุพอกค่อนข้างสูง โดยมีอัตราส่วนของน้ำหนักเพิ่มขึ้นเป็นสามเท่า ทำให้เมล็ดพอกสามารถสะสมความชื้นระหว่างการงอกได้มาก จึงมีอัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อนมากกว่ากรรมวิธีอื่น รองลงมาคือการใช้เบนโทไนด์ปริมาณ 3 และ 2 กิโลกรัมที่ความเข้มข้น PAM เดียวกัน โดยมีอัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อนเท่ากับ 26.77 และ 26.40 มิลลิกรัมต่อต้น ตามลำดับ ขณะที่ความเข้มข้นของ PAM ที่แตกต่างกัน และใช้ปริมาณเบนโทไนด์เท่ากัน ไม่มีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อน จากตารางที่ 4.5 การใช้เบนโทไนด์ปริมาณ 4 กิโลกรัม ทำให้อัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อนสูงสุด และการใช้เบนโทไนด์ปริมาณ 5 กิโลกรัม มีอัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อนต่ำกว่าการใช้เบนโทไนด์ 2 และ 3 กิโลกรัม แต่ค่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องมาจากวัสดุพอกที่ใช้มีความสามารถในการดูดซับน้ำที่สูงและมีการส่งน้ำต่อให้แก่เมล็ดพันธุ์ได้ดี แต่สำหรับการพอกที่ใช้วัสดุพอกในปริมาณมากหรือน้อยจนเกินไป จะทำให้ความสามารถในการซึมผ่านของน้ำและออกซิเจนไปสู่เมล็ดพันธุ์น้อยลง ส่งผลให้เมล็ดพันธุ์มีอัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อนลดลง สำหรับเมล็ดที่ผ่านการพอกมีอัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อนได้ดีกว่าเมล็ดไม่พอก ก็เนื่องมาจากคุณสมบัติของดินเบนโทไนด์ที่สามารถดูดซับน้ำได้ดีและเกิดการแลกเปลี่ยนไอออนได้ ซึ่งเบนโทไนด์เป็นแร่ดินเหนียวชนิดที่มีโครงสร้างประกอบด้วยชั้นของซิลิกาเรียงสลับกับชั้นของอลูมินาเป็น 2:1 แต่ในชั้นโครงสร้างมีโมเลกุลของน้ำแทรกอยู่ และพบไอออนบวกจำพวก โซเดียม แคลเซียม แมกนีเซียมและเหล็ก ทำให้แร่กลุ่มนี้มีความสามารถในการพองตัวในน้ำได้ดี (สรินทร์, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับการทดลองของ Grelhier *et al.* (1999) ที่รายงานว่า การกระจายตัวของขนาดอนุภาคและความสามารถในการอุ้มน้ำมีผลโดยตรงต่อความสามารถในการถ่ายเทน้ำของวัสดุพอก นอกจากนี้ ความเข้มข้นของวัสดุประสานสูงยังส่งผลเสียต่อการถ่ายเทน้ำอีกด้วย นอกจากนี้ Roos and Moore (1975) แสดงให้เห็นว่าเมล็ดพันธุ์พอก ส่วนใหญ่มีการเจริญเติบโตของต้นกล้าที่ดีเช่นเดียวกับเมล็ดพันธุ์ปกติ อีกทั้งจำนวนต้นอ่อนโดยรวมและสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน

(CV.%) ของน้ำหนัสดินอ่อนยังมีค่าเท่ากับเมล็ดพันธุ์เคลือบและเมล็ดพันธุ์ปกติ ถึงแม้ว่า เมล็ดพันธุ์พอกจะมีความงอกซ้ากว่าเมล็ดพันธุ์ไม่พอก แต่ก็ไม่ทำให้จำนวนผลผลิตลดลง (Halsey and White, 1980)

ส่วนระยะเวลาการเก็บรักษามีผลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อค่าเฉลี่ยอัตราการเจริญเติบโตของดินอ่อน โดยพบว่าในเดือนที่เริ่มทำการเก็บรักษาอัตราการเจริญเติบโตของดินอ่อนให้ค่าสูงสุด เท่ากับ 30.16 มิลลิกรัมต่อต้น แต่เมื่อมีการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์นานขึ้นเป็น 30, 60 และ 90 วัน พบว่า อัตราการเจริญเติบโตของดินอ่อนลดลงเท่ากับ 27.08, 25.50 และ 23.99 มิลลิกรัมต่อต้น ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเมล็ดพันธุ์ที่ผ่านการพอกหรือไม่พอกก็ตามเมื่อทำการเก็บรักษาเป็นเวลานานขึ้น จะทำให้อัตราการเจริญเติบโตของดินอ่อนมีแนวโน้มลดลง (ตารางที่ 4.5) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์จะค่อยๆ ลดลงตามระยะเวลาการเก็บรักษาที่เพิ่มขึ้น ซึ่ง Delouche and Baskin (1973) กล่าวว่า การที่ความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์ลดลง เนื่องมาจากเมล็ดพันธุ์มีการเสื่อมคุณภาพ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.5 อัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อนเมื่อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่ผ่านการพอกด้วยกรรมวิธีต่างๆ และเก็บรักษาไว้เป็นเวลา 90 วัน

ปริมาณ เบนโทไนด์ (กิโลกรัม)	ความเข้มข้น PAM (เปอร์เซ็นต์, น้ำหนัก/ปริมาตร)	อัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อน (มิลลิกรัมต่อต้น)				เฉลี่ย ¹
		ระยะเวลาเก็บรักษา (วัน)				
		0	30	60	90	
2	3	32.30	29.17	24.50	24.40	27.59bc
	5	34.07	24.37	24.03	23.13	26.40cd
	7	30.13	25.90	25.33	25.33	26.68bcd
3	3	29.33	25.80	25.00	23.93	26.02d
	5	29.03	27.23	25.97	24.83	26.77bcd
	7	29.97	29.40	25.67	25.23	27.57bc
4	3	29.20	26.63	25.83	24.53	26.55bcd
	5	34.27	29.77	29.00	27.20	30.06a
	7	30.80	28.10	27.70	25.13	27.93b
5	3	28.10	27.87	25.90	25.20	25.28d
	5	30.27	27.80	23.80	23.57	26.77bcd
	7	23.57	30.27	23.80	27.80	26.36cd
ชุดควบคุม		24.57	24.13	23.33	19.57	22.90e
เฉลี่ย ²		30.16a	27.08b	25.50c	23.99d	

CV. = 6.99%

LSD_{0.05} (กรรมวิธี) = 1.51

LSD_{0.05} (การเก็บรักษา) = 0.84

¹ ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวตั้งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

² ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวนอนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

4.3.5 ความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน เมื่อผ่านการพอกและกรรมวิธี การเร่งอายุ

จากการศึกษาเปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่ผ่านการพอกและความแข็งแรงเมล็ดพันธุ์ด้วยกรรมวิธีการเร่งอายุ พบว่า การใช้เบนโทไนท์และ PAM ที่ความเข้มข้นระดับต่างๆ มีผลต่อค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่ผ่านกรรมวิธีการเร่งอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเมื่อทำการพอกด้วยกรรมวิธีต่างๆ ทำให้ความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลดลงอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเปรียบเทียบกับชุดควบคุม (เมล็ดพันธุ์ไม่พอก) ดังแสดงในตารางที่ 4.6 เมื่อทำการพอกด้วยเบนโทไนท์ปริมาณ 2, 3, 4 และ 5 กิโลกรัมและ PAM ที่ความเข้มข้น 7 เปอร์เซ็นต์ พบว่าทำให้เปอร์เซ็นต์ความงอกลดลง มีค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความงอกเท่ากับ 4.01, 3.64, 2.88 และ 2.12 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ส่วนการพอกด้วยเบนโทไนท์ 3 กิโลกรัมกับ PAM ความเข้มข้น 3 และ 5 เปอร์เซ็นต์ มีเปอร์เซ็นต์ความงอกเพียง 0.62 และ 0.84 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ และมีเชื้อราติดมากับเมล็ดแสดงออกในระยะต้นอ่อน จึงทำให้ความงอกทั้ง 2 กรรมวิธีนี้มีความงอกต่ำกว่ากรรมวิธีอื่นๆ ในขณะที่เมล็ดพันธุ์ที่ไม่ผ่านการพอกมีค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความงอกสูงสุด เท่ากับ 9.82 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเมล็ดพันธุ์มีการเสื่อมสภาพเกิดขึ้น นั่นก็คือความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์เริ่มลดลง หลังจากทำการพอกเมล็ดพันธุ์แล้วนำไปผ่านกรรมวิธีการเร่งอายุ ยิ่งทำให้ความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์ลดลงอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่นำมาใช้ในการทดลองมีความงอกต่ำกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ และมีความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์ต่ำอยู่แล้ว ดังนั้นวิธีการตรวจสอบความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์โดยวิธีการเร่งอายุจึงไม่เหมาะสมกับการประเมินความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์ที่ผ่านการพอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับข้าวโพดหวาน

เปอร์เซ็นต์ความงอกเมื่อผ่านกรรมวิธีการเร่งอายุของเมล็ดพันธุ์ พบว่าการพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานมีผลต่อความแข็งแรงในเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานเมื่อทำการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พอกเป็นระยะเวลา 90 วัน โดยพบว่า ในเดือนที่เริ่มทำการเก็บรักษามีเปอร์เซ็นต์ความงอกเฉลี่ยเท่ากับ 6.77 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาคือวันที่ 30, 60 และ 90 โดยมีเปอร์เซ็นต์ความงอกเฉลี่ยเท่ากับ 3.74, 1.96 และ 0.96 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเมื่อระยะเวลาเก็บรักษาเพิ่มขึ้น ความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์จะลดลง ส่งผลให้เปอร์เซ็นต์ความงอกมีแนวโน้มลดลงตามไปด้วย

ตารางที่ 4.6 เปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานผ่านกรรมวิธีการเร่งอายุ เมื่อทำการพอกด้วยกรรมวิธีต่างๆ และเก็บรักษาไว้เป็นเวลา 90 วัน

ปริมาณ เบนโทไนท์ (กิโลกรัม)	ความเข้มข้น PAM (เปอร์เซ็นต์, น้ำหนัก/ปริมาตร)	ความงอก (เปอร์เซ็นต์)				เฉลี่ย ¹
		ระยะเวลาเก็บรักษา (วัน)				
		0	30	60	90	
2	3	7.20	6.70	2.63	1.27	4.45b
	5	7.87	2.57	1.33	0.73	3.12ef
	7	9.90	3.40	2.27	0.47	4.01c
3	3	1.43	0.83	0.23	0.00	0.62i
	5	3.37	0.00	0.00	0.00	0.84i
	7	10.33	2.57	1.43	0.23	3.64cd
4	3	2.20	1.60	1.47	1.23	1.62h
	5	5.17	3.33	2.70	0.50	2.92f
	7	4.87	4.47	2.20	0.00	2.88f
5	3	6.90	6.47	2.33	0.60	4.08bc
	5	12.00	1.57	0.43	0.00	3.50de
	7	4.80	3.67	0.00	0.00	2.12g
ชุดควบคุม		12.00	11.43	8.43	7.43	9.82a
เฉลี่ย ²		6.77a	3.74b	1.96c	0.96d	

CV. = 16.02%

LSD_{0.05} (กรรมวิธี) = 0.44

LSD_{0.05} (การเก็บรักษา) = 0.24

¹ ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวตั้งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

² ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวนอนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

4.3.6 เปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานเมื่อเพาะในกระบะทราย

จากการพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่ระดับความเข้มข้นของ PAM และปริมาณเบนโทไนด์ต่างๆ มีผลต่อค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความงอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.7) การพอกเมล็ดพันธุ์ทำให้ความแข็งแรงลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับชุดควบคุม โดยเมล็ดพันธุ์ที่ไม่ผ่านการพอกมีค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความงอกสูงสุดเท่ากับ 78 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา คือการพอกด้วยเบนโทไนด์ปริมาณ 2 และ 4 กิโลกรัมร่วมกับ PAM ความเข้มข้น 3 เปอร์เซ็นต์ โดยมีเปอร์เซ็นต์ความงอกเท่ากับ 30 และ 28 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ จะเห็นว่าการพอกด้วยกรรมวิธีทั้งสองให้ค่าสูงกว่าการพอกด้วยกรรมวิธีอื่นๆ อาจเนื่องมาจากการใช้วัสดุประสานที่ความเข้มข้นต่ำ ทำให้วัสดุพอกเกิดการขยายตัวได้ง่ายกว่าเมื่อสัมผัสกับความชื้น จึงทำให้มีความสามารถในการงอกได้ดีกว่า ขณะที่เมล็ดพันธุ์ที่พอกด้วยเบนโทไนด์ 3 กิโลกรัม ร่วมกับ PAM ความเข้มข้น 5 เปอร์เซ็นต์มีค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำสุดเท่ากับ 15 เปอร์เซ็นต์ จะสังเกตเห็นว่าเปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ดพอกในกระบะทรายนั้นมีค่าต่ำกว่าเมล็ดไม่พอกอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากวัสดุพอกมีการดูดน้ำไว้มากและภายในกระบะทรายไม่สามารถระบายน้ำออกไปได้ ทำให้เมล็ดพอกมีการอ้วนน้ำไว้มากจนเกินไป ทำให้บางเมล็ดสามารถงอกได้แต่ต้นอ่อนเกิดความผิดปกติขึ้นหรือเมล็ดอาจเน่าได้ง่าย ทำให้เมล็ดพอกไม่สามารถเจริญเติบโตเป็นต้นกล้าปกติได้ อีกต่อไป

ผลของระดับระยะเวลาการเก็บรักษาที่แตกต่างกันก็มีผลต่อค่าเฉลี่ยเปอร์เซ็นต์ความงอกของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเมื่อเก็บรักษานานขึ้นความงอกของเมล็ดพันธุ์จะลดลง ซึ่งเมื่อเริ่มเก็บรักษามีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูงสุดเท่ากับ 43 เปอร์เซ็นต์ สำหรับการเก็บรักษาในวันที่ 30, 60 และ 90 วันให้ค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความงอก เท่ากับ 27, 21 และ 15 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 เปอร์เซ็นต์ความงอกเมื่อเพาะในกระบะทรายของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานผ่านการพอกด้วยกรรมวิธีต่างๆ และเก็บรักษาไว้เป็นเวลา 90 วัน

ปริมาณ เบนโทไนท์ (กิโลกรัม)	ความเข้มข้น PAM (เปอร์เซ็นต์, น้ำหนัก/ปริมาตร)	ความงอก (เปอร์เซ็นต์)				เฉลี่ย ^{1/}
		ระยะเวลาเก็บรักษา (วัน)				
		0	30	60	90	
2	3	43.43	42.33	22.20	11.23	29.80b
	5	33.70	23.13	18.50	13.17	22.12e
	7	44.30	22.57	22.30	13.67	25.71cd
3	3	41.40	12.37	12.13	8.80	18.68f
	5	33.03	12.40	11.03	3.10	14.89g
	7	25.17	25.07	21.67	15.63	21.88e
4	3	53.17	25.07	20.87	14.07	28.29b
	5	43.10	13.70	11.27	8.70	19.19f
	7	35.23	21.50	13.67	8.77	19.79f
5	3	45.90	26.97	17.80	12.80	25.87c
	5	21.93	15.00	13.93	10.93	15.45g
	7	47.97	22.57	12.70	11.40	23.66de
ชุดควบคุม		88.40	84.13	73.67	64.57	77.69a
เฉลี่ย ^{2/}		42.83a	26.68b	20.90c	15.14d	

CV. = 9.77%

LSD_{0.05} (กรรมวิธี) = 2.09

LSD_{0.05} (การเก็บรักษา) = 1.16

^{1/} ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวดิ่งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

^{2/} ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวนอนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

4.4 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับการทดสอบคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน

4.4.1 สหสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นของวัสดุประสานกับคุณภาพของเมล็ดพันธุ์

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เส้นตรง (Simple linear correlation) ของความเข้มข้นของวัสดุประสาน (PAM) ทั้ง 3 ระดับ กับคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ โดยผลการวิเคราะห์ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้นของวัสดุประสานกับคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ทั้งหมด ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 4.8 แต่พบว่าการทดสอบความชื้นของเมล็ดพันธุ์เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มข้นของวัสดุประสานอย่างนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ในทางลบและมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.3505 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความเข้มข้นของวัสดุประสานไม่มีผลต่อความงอก ความเร็วในการงอก อัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อน ความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์โดยวิธีการเร่งอายุและเปอร์เซ็นต์ความงอกเมื่อเพาะในกระบะทราย

4.4.2 สหสัมพันธ์ระหว่างปริมาณของเบนโทไนท์กับคุณภาพของเมล็ดพันธุ์

จากตารางที่ 4.8 จะเห็นได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปริมาณของเบนโทไนท์กับคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ มีค่าต่ำกว่าระดับนัยสำคัญ แสดงว่าปริมาณเบนโทไนท์ที่ใช้ในการพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานนั้นไม่มีผลต่อกับคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ ส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างวัสดุประสานและปริมาณเบนโทไนท์พบว่าไม่มีสหสัมพันธ์ต่อกัน

4.4.3 สหสัมพันธ์ระหว่างความชื้นของเมล็ดพันธุ์กับการทดสอบความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์

ความชื้นของเมล็ดมีความสัมพันธ์แบบแปรผกผันกับความงอก ความเร็วในการงอก ความแข็งแรงโดยวิธีเร่งอายุและเปอร์เซ็นต์ความงอกในกระบะทรายอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ (ตารางที่ 4.8) ค่าสหสัมพันธ์ที่ได้มีค่าเป็นลบทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าเมื่อเมล็ดพันธุ์มีความชื้นเพิ่มขึ้น ทำให้เปอร์เซ็นต์ความงอก ความเร็วในการงอก และความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์มีค่าลดลง แต่พบว่าความชื้นของเมล็ดพันธุ์ไม่มีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4.4 สหสัมพันธ์ระหว่างอายุการเก็บรักษากับคุณภาพของเมล็ดพันธุ์

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เส้นตรงระหว่างอายุการเก็บรักษากับการทดสอบคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ พบว่าการทดสอบความงอก ความเร็วในการงอก อัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อน การทดสอบความแข็งแรงด้วยวิธีการเร่งอายุและการเพาะในกระบะทรายมีความสัมพันธ์ทางลบกับอายุการเก็บรักษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) สามารถกล่าวได้ว่า เมื่ออายุการเก็บรักษาที่นานขึ้น คุณภาพของเมล็ดพันธุ์ดังกล่าวจะลดลง ดังตารางที่ 4.8 ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเสื่อมสภาพของเมล็ดพันธุ์ กล่าวคือที่ระยะสุกแก่ทางสรีรวิทยาซึ่งเมล็ดพันธุ์มีพัฒนาการสมบูรณ์ที่สุดและมีน้ำหนักแห้งสูงที่สุด ณ จุดนี้ เมล็ดพันธุ์จะมีความงอกและความแข็งแรงสูงที่สุด และมีการเสื่อมสภาพน้อยที่สุด ช่วงเวลาหลังจากนี้ไป ความงอกและความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์มีแนวโน้มที่ลดลง ส่วนการเสื่อมสภาพของเมล็ดพันธุ์มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามระยะเวลาการเก็บรักษา (Delouche and Baskin, 1973) ยกเว้นความชื้นของเมล็ดพันธุ์เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์แบบแปรผันตามต่ออายุการเก็บรักษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก ($r = 0.4190^{**}$) เนื่องจากเมื่ออายุการเก็บรักษายาวนานขึ้น ทำให้เกิดการสะสมความชื้นและทำให้ความชื้นของเมล็ดพันธุ์เพิ่มขึ้น เมล็ดมีการหายใจเพิ่มขึ้น มีส่วนช่วยในการเร่งปฏิกิริยาทางชีวเคมีภายในเมล็ดให้เกิดขึ้น ดังนั้นจึงส่งผลให้คุณภาพของเมล็ดพันธุ์ลดลง

ตารางที่ 4.8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับการทดสอบคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่ผ่านการพอก

	อายุการเก็บรักษา	ความชื้นเมล็ด	เปอร์เซ็นต์ความงอก	ความเร็วในการงอก	อัตราการเจริญเติบโต ของต้นอ่อน	การเร่งอายุ	ทดสอบความงอกโดย เพาะใน กระบะทราย	ปริมาณ เบนโทไนด์
ความชื้นเมล็ด	0.4190**							
เปอร์เซ็นต์ความงอก	-0.8244**	-0.5031**						
ความเร็วในการงอก	-0.7088**	-0.4215**	0.7519**					
อัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อน	-0.7978**	-0.2700 ^{ns}	0.5493**	0.4361**				
การเร่งอายุ	-0.7327**	-0.6190**	0.5847**	0.5082**	0.6532**			
ทดสอบความงอก โดยเพาะในกระบะทราย	-0.8074**	-0.4755**	0.6987**	0.5342**	0.6967**	0.6266**		
ปริมาณเบนโทไนด์	0.0000 ^{ns}	-0.0437 ^{ns}	-0.1518 ^{ns}	-0.1318 ^{ns}	-0.0336 ^{ns}	-0.0417 ^{ns}	-0.0787 ^{ns}	
ความเข้มข้น PAM	0.0000 ^{ns}	-0.3505*	0.0506 ^{ns}	0.1122 ^{ns}	0.1096 ^{ns}	0.0661 ^{ns}	-0.0955 ^{ns}	0.0000 ^{ns}

* : มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

** : มีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P < 0.01$)

^{ns} : ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.5 การวิเคราะห์สมบัติทางกายภาพของวัสดุพอก

4.5.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความชื้นกับแรงดูดดึงน้ำของวัสดุพอก (moisture characteristic)

การวัดความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณความชื้นและแรงดูดดึงน้ำของวัสดุพอกภายใต้แรงดูดดึงน้ำที่ระดับต่างๆ พบว่ากรรมวิธีในการพอกไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความชื้นในวัสดุพอก ดังแสดงในตารางที่ 4.9 ในขณะที่ระดับของแรงดูดดึงน้ำมีผลต่อความชื้นหรือการดูดซับน้ำไว้ของวัสดุพอก เนื่องจากเบนโทไนด์เป็นดินเหนียวชนิดหนึ่ง ซึ่งภายในอนุภาคของเบนโทไนด์จะมีสารเชื่อม (cementing agent) ทำหน้าที่เชื่อมอนุภาคของเบนโทไนด์ให้ติดกันและรวมตัวกันเป็นก้อนดินได้ อีกทั้งคุณสมบัติของ PAM ซึ่งเป็นสารโพลีเมอร์ที่สามารถดูดซับน้ำได้หลายร้อยเท่าของปริมาณน้ำทั้งหมด จึงทำให้วัสดุพอกมีความชื้นหรือการดูดซับน้ำไว้นั้นมีค่าสูง จากการทดลองพบว่าเมื่อให้แรงดูดดึงน้ำเพิ่มขึ้น จะทำให้ปริมาณความชื้นในวัสดุพอกมีค่าลดลง กล่าวคือที่ระดับแรงดัน 30, 100, 300, 500 และ 1000 KPa ทำให้ค่าความชื้นในวัสดุพอกมีค่าเท่ากับ 72.74, 72.10, 70.00, 66.17 และ 62.87 เปอร์เซ็นต์ (ปริมาตร/ปริมาตร) ตามลำดับ และที่แรงดูดดึงน้ำมากกว่า 100 KPa พบว่าปริมาณความชื้นลดลงอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากวัสดุที่ใช้ในการพอก เมล็ดพันธุ์นั้นมีขนาดของช่องว่างที่ค่อนข้างใหญ่ ส่วนช่องว่างขนาดเล็กมีไม่มากนัก จึงทำให้ปริมาณความชื้นในวัสดุพอกลดลงอย่างรวดเร็ว เมื่อระดับแรงดูดดึงน้ำมีค่าสูง (มัตติกา, 2529)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยของความสัมพัทธ์ระหว่างปริมาณความชื้น และแรงดูดดึงน้ำของวัสดุพอกทั้งหมด 12 กรรมวิธีที่ใช้ในการพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน

ปริมาณ เบนโทไนท์ (กิโลกรัม)	ความเข้มข้น PAM (เปอร์เซ็นต์, น้ำหนัก/ปริมาตร)	ปริมาณความชื้น (% , v/v) ที่ระดับแรงดูดดึงน้ำต่างๆ (KPa)					เฉลี่ย ¹
		30	100	300	500	1000	
2	3	73.65	72.43	70.70	67.04	62.32	69.23
	5	73.03	72.21	70.88	67.14	62.73	69.20
	7	73.10	72.28	70.97	61.55	61.16	67.81
3	3	73.14	72.58	71.61	70.36	60.37	69.61
	5	73.34	71.23	69.18	66.04	62.16	68.39
	7	72.89	72.55	71.22	68.90	64.98	70.00
4	3	72.78	72.33	67.71	63.97	62.55	68.07
	5	71.89	71.50	67.31	65.52	63.05	67.85
	7	72.34	72.14	69.66	65.44	63.24	68.57
5	3	71.73	70.30	68.90	66.72	65.36	68.60
	5	71.87	71.43	70.27	65.88	64.59	69.00
	7	71.74	71.24	70.46	66.48	60.03	68.09
ชุดควบคุม		74.11	73.65	71.09	65.22	64.75	69.76
เฉลี่ย ¹		72.74a	72.10a	70.00b	66.17c	62.87d	

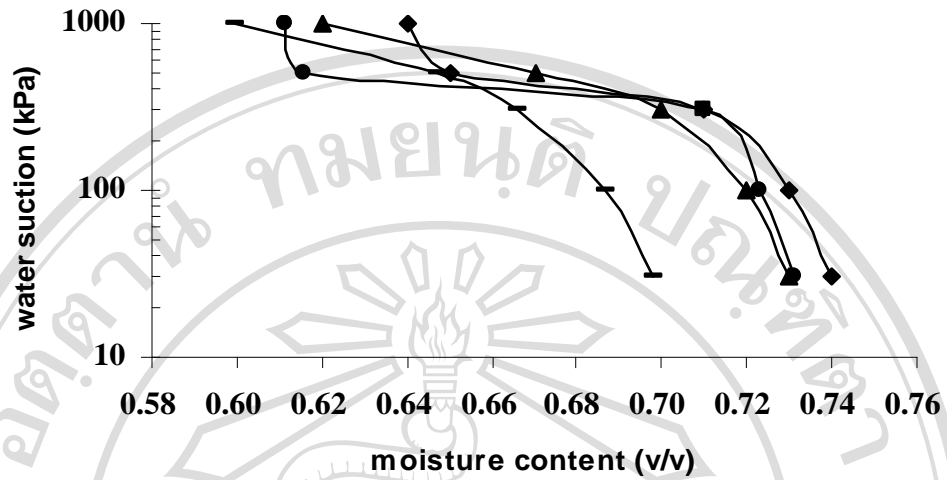
CV. = 3.25%   LSD_{0.05} (แรงดูดดึงน้ำ) = 1.00

¹ ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวนอนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

หมายเหตุ: 1 bar = 100 KPa

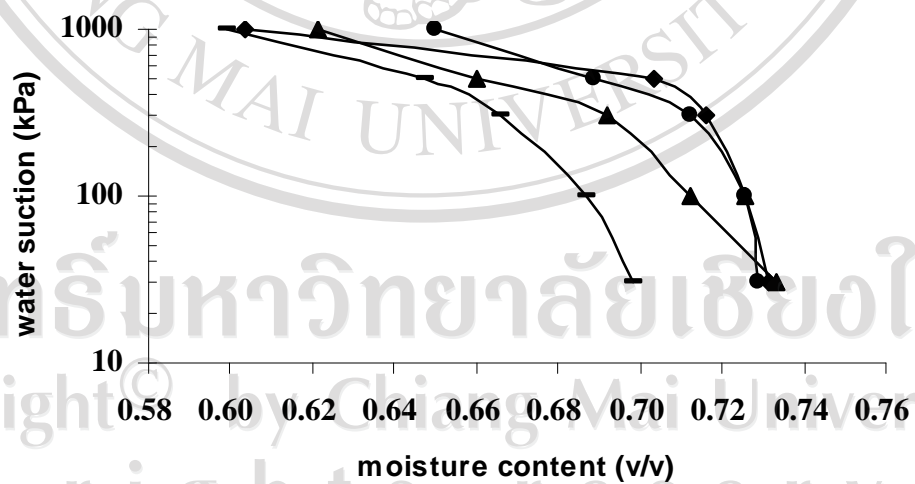
กราฟของความสัมพันธ์ระหว่างความชื้นกับแรงดูดดึงน้ำของวัสดุพอก ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็น sigmoid curve (เมื่อทำการพล็อตในกราฟ semi-log) ดังแสดงในภาพที่ 4.2 - 4.5 ซึ่งจะเห็นได้ว่าปริมาณความชื้นของกรรมวิธีต่างๆ ในการพอกมีค่ามากกว่าชุดควบคุม โดยพบว่าความเข้มข้นของวัสดุประสานสูงจะสามารถเพิ่มความสามารถในการอุ้มน้ำ (water holding capacity) แต่อาจจะเป็นการขัดขวางการถ่ายเทอากาศและการงอกของเมล็ดพันธุ์ได้ และเมื่อให้แรงดูดดึงน้ำลดลงจาก 1,000 KPa ไปจนถึง 30 KPa ปริมาณความชื้นจะค่อยๆ เพิ่มขึ้น ข้อสังเกตที่ได้จากการสร้างกราฟความสัมพันธ์ระหว่างความชื้นกับแรงดูดดึงน้ำของวัสดุพอกคือ เมื่อเพิ่มความหนาในการพอก จะทำให้ความสามารถในการอุ้มน้ำของวัสดุพอกลดลง ดังแสดงในภาพที่ 4.4 และ 4.5 ได้ทำการพอกด้วยเบนโทไนท์ 2 กิโลกรัม เมื่อให้แรงดูดดึงน้ำเท่ากับ 30 KPa พบว่าน้ำที่ยึดเกาะกันระหว่างอนุภาคของวัสดุพอกสามารถดูดซึบไว้ได้ดีกว่าเมื่อใช้เบนโทไนท์ในปริมาณมากและวัสดุพอกสามารถอุ้มน้ำได้ถึง 72-74 เปอร์เซ็นต์ แต่เมื่อใช้เบนโทไนท์เพิ่มขึ้นเป็น 5 กิโลกรัม พบว่าวัสดุพอกมีความสามารถในการอุ้มน้ำลดลงเหลือเพียง 72 เปอร์เซ็นต์

โดยทั่วไปแล้ววัสดุพอกนั้นมีขนาดของอนุภาคค่อนข้างใหญ่ จึงทำให้โครงสร้างของวัสดุพอกเกาะยึดกันอย่างหนาแน่นและแข็งแรง ดังนั้นกราฟความสัมพันธ์ระหว่างความชื้นกับแรงดูดดึงน้ำของวัสดุพอกจึงแสดงให้เห็นว่ามีบทบาทสำคัญต่อความสามารถในการอุ้มน้ำไว้ของวัสดุพอก (wettability of materials) ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้การกระจายตัวของขนาดอนุภาคและความสามารถในการอุ้มน้ำมีผลโดยตรงต่อความสามารถในการถ่ายเทน้ำของวัสดุพอก (water transfer capacity) คือเมื่อวัสดุพอกเก็บกักน้ำได้มาก จะทำให้มีปริมาณความชื้นรอบๆ เมล็ดมากขึ้น ส่งผลให้การถ่ายเทน้ำจากวัสดุพอกไปยังภายในเมล็ดลดลง และทำให้ดินอ่อนที่กำลังงอกเกิดความผิดปกติขึ้น ความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์จึงลดลง (Grellier *et al.*, 1999) แต่อย่างไรก็ตามระดับของแรงดูดดึงน้ำที่ได้ทำการศึกษามีช่วงที่กว้างมาก ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรจะให้ช่วงของแรงดูดดึงน้ำแคบลงกว่านี้ แต่ก็อาจจะขึ้นอยู่กับชนิดของวัสดุพอกด้วย

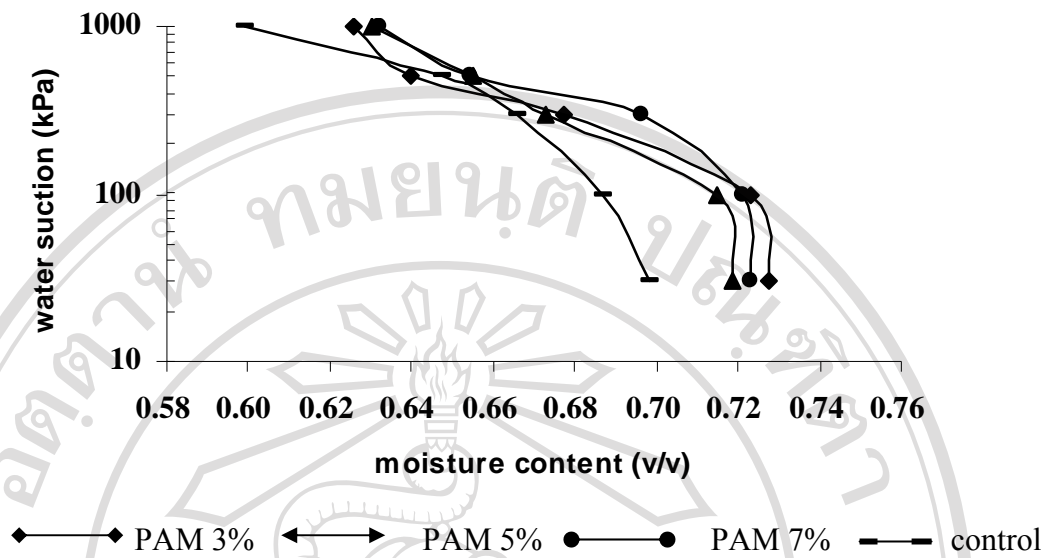
ภาพที่ 4.2

ค่าเฉลี่ยของความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณความชื้น (moisture content) และแรงดูดคิ่งน้ำของวัสดุพอก (water suction) สำหรับการพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน ด้วยเบนโทไนท์ 2 กิโลกรัมร่วมกับ PAM ที่ความเข้มข้น 3, 5 และ 7 เปอร์เซ็นต์

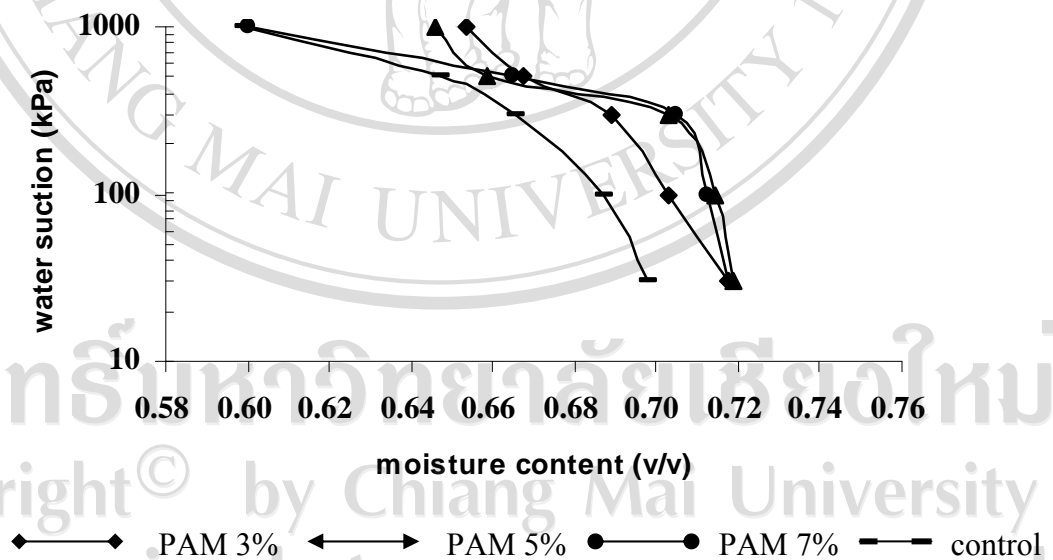

ภาพที่ 4.3

ค่าเฉลี่ยของความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณความชื้น (moisture content) และแรงดูดคิ่งน้ำของวัสดุพอก (water suction) สำหรับการพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน ด้วยเบนโทไนท์ 3 กิโลกรัมร่วมกับ PAM ที่ความเข้มข้น 3, 5 และ 7 เปอร์เซ็นต์

ภาพที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยของความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณความชื้น (moisture content) และแรงดูดดึงน้ำของวัสดุพอก (water suction) สำหรับการพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน ด้วยเบนโทไนท์ 4 กิโลกรัมร่วมกับ PAM ที่ความเข้มข้น 3, 5 และ 7 เปอร์เซ็นต์

ภาพที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยของความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณความชื้น (moisture content) และแรงดูดดึงน้ำของวัสดุพอก (water suction) สำหรับการพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน ด้วยเบนโทไนท์ 5 กิโลกรัมร่วมกับ PAM ที่ความเข้มข้น 3, 5 และ 7 เปอร์เซ็นต์

การหาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณความชื้นในวัสดุพอกกับคุณภาพของเมล็ดพันธุ์พบว่า สหสัมพันธ์ที่มีต่อความชื้นของเมล็ด ความเร็วในการงอกและอัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.10) ขณะที่การทดสอบความงอก การทดสอบความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์ด้วยวิธีการเร่งอายุและการเพาะในกระบะทราย พบว่ามีความสัมพันธ์แบบแปรผกผันกับปริมาณความชื้นในวัสดุพอก กล่าวคือ เมื่อปริมาณความชื้นในวัสดุพอกมากขึ้น จะส่งผลให้ความงอกและความแข็งแรงของเมล็ดพันธุ์ลดลง อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์กับความหนาแน่นของอนุภาค ดังแสดงในตารางที่ 4.10 ($r = 0.7203^{**}$) เพราะโดยลักษณะโครงสร้างของเบนโทไนท์ซึ่งเป็นแร่ดินเหนียวชนิดที่ประกอบด้วย ชั้นของซิลิกาเรียงสลับกับชั้นอะลูมินาเป็น 2:1 โดยในชั้นโครงสร้างนั้นพบไอออนบวกจำพวก โซเดียม แคลเซียม แมกนีเซียมและเหล็ก และมีโมเลกุลของน้ำแทรกตัวอยู่ได้ ดังนั้นเมื่อความหนาแน่นของอนุภาคเพิ่มขึ้น จึงทำให้อนุภาคของวัสดุพอกสามารถดูดซับน้ำได้มากขึ้น นอกจากนี้เมื่อวัสดุพอกได้รับความชื้นจะมีความสามารถในการดูดซับน้ำได้ดีและยังสามารถเกิดการแลกเปลี่ยนไอออนได้ จึงทำให้มีความสามารถในการพองตัวในน้ำได้อย่างดี (สรินทร, 2545) อย่างไรก็ตามเมื่อวัสดุพอกมีการอุ้มน้ำมากเกินไป จะทำให้วัสดุพอกมีการบวมน้ำมาก ส่งผลให้ส่วนของรากอ่อนชอนไชออกจากเมล็ดพันธุ์ได้ลำบาก อีกทั้งยังเป็นการขัดขวางการแพร่ของออกซิเจน ทำให้ความงอกลดลงและความสามารถในการงอกช้ากว่าเมล็ดพันธุ์ไม่พอก เช่นเดียวกับรายงานของ Sachs *et al.* (1981) พบว่าเมล็ดพันธุ์พริกที่พอกด้วยทรายมีอัตราการงอกเร็วกว่าเมล็ดพันธุ์พริกที่พอกด้วยดินเหนียว และงอกช้ากว่าเมล็ดพันธุ์ปกติ

นอกจากนี้ Scott (1974) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการดูดซับน้ำกับแรงดูดดึงน้ำที่มีต่อการพอกเมล็ดพันธุ์หญ้าไรย์ (perennial ryegrass) โดยวัสดุพอกที่ใช้ ได้แก่ lime, talc, reverted superphosphate ส่วนวัสดุประสานคือ methyl cellulose และ gum arabic จากการทดลองพบว่าเมื่อให้ค่าแรงดูดดึงน้ำเพิ่มขึ้น ทำให้อัตราการดูดซับน้ำลดลง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความงอกของเมล็ดพันธุ์ โดยจะทำให้ความงอกของเมล็ดพันธุ์หญ้าไรย์ลดลง ขณะที่ Berdahl and Barker (1980) รายงานว่าการใช้วัสดุประสานชนิดต่างๆ ร่วมกับเวอร์มิคูไลท์ในเมล็ดพันธุ์ข้าวไรย์ป่า (wild-rye) โดยทำการทดสอบประสิทธิภาพของการดูดซับน้ำของวัสดุพอกที่ระดับแรงดูดดึงน้ำต่างๆ พบว่าให้ค่าเปอร์เซ็นต์ต้นกล้าที่งอกไม่แตกต่างกัน อีกทั้ง Hadas and Russo (1974) และ Hunter and Erickson (1952) ยังรายงานว่าระดับวิกฤติของกระบวนการดูดซับน้ำ (hydration) ของเมล็ดพันธุ์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการงอก ซึ่งความสามารถในการดูดซับน้ำที่ระดับพลังงานศักย์ต่างๆ กัน (soil water potential) ของพืชแต่ละชนิดจะแตกต่างกันไปเพื่อให้เมล็ดที่กำลังงอกมีการใช้น้ำได้อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ปริมาณความชื้นในวัสดุพอกยังส่งผลต่อ

ความสามารถในการงอกของเมล็ดพันธุ์และการดูดกลืนน้ำ (water uptake) ไปใช้ของราก ซึ่งอาจทำให้ความงอกของเมล็ดพันธุ์ลดลงได้

4.5.2 การวิเคราะห์ความหนาแน่นของอนุภาค (particle density; PD)

ความหนาแน่นของอนุภาค คือสัดส่วนระหว่างมวลในส่วนที่เป็นของแข็งกับปริมาตรของส่วนที่เป็นของแข็งนั้น เนื่องจากส่วนที่เป็นของแข็งของวัสดุพอกประกอบด้วยอนุภาคต่างๆ มากมาย ซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่จะทำการวัดความหนาแน่นของอนุภาคของวัสดุพอกแต่ละชนิด ดังนั้นความหนาแน่นของอนุภาคจึงถือว่าเป็นความหนาแน่นเฉลี่ยของวัสดุพอกนั้นๆ ความหนาแน่นอนุภาคมักใช้บอกถึงคุณสมบัติทางกายภาพและทางเคมีของวัสดุพอก ซึ่งสามารถบ่งชี้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างอินทรีย์วัตถุและแร่ธาตุในวัสดุพอก

วัสดุพอกที่ใช้ในการพอกเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน ประกอบด้วยวัสดุประสาน (PAM) และเบนโทไนท์ที่ระดับต่างๆ จากการทดลอง พบว่าค่าความหนาแน่นของอนุภาคมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.11) จะสังเกตเห็นว่า เมื่อใช้ PAM ความเข้มข้นเท่ากันแต่ปริมาณเบนโทไนท์ต่างกัน จะทำให้ค่าความหนาแน่นของอนุภาคไม่แตกต่างกัน เช่น การใช้ PAM ความเข้มข้น 3 เปอร์เซ็นต์และเบนโทไนท์ 2, 3, 4 และ 5 กิโลกรัมต่อเมล็ดพันธุ์ 800 กรัม ความหนาแน่นของอนุภาคมีค่าเท่ากับ 2.20, 2.07, 2.02 และ 1.99 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ตามลำดับ ในขณะที่ค่าความหนาแน่นของอนุภาคของเบนโทไนท์เพียงอย่างเดียวให้ค่าน้อยที่สุดเท่ากับ 1.68 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ได้จากการทดลองยังหาข้อสรุปไม่ได้ชัดเจนเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากโดยปกติความหนาแน่นของอนุภาคในดินชนิดหนึ่งๆ มักจะมีค่าค่อนข้างคงที่ เพราะอนุภาคต่างๆ ที่ประกอบเป็นส่วนหนึ่งของแข็งของดินมักคงที่หรือใช้เวลานานมากในการสลายตัวและเปลี่ยนแปลงไป เช่น ในดินอินทรีย์ (organic soils) ความหนาแน่นอนุภาคจะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงอัตราการสลายตัวของอินทรีย์วัตถุในดินนั้นๆ (ถนอม, 2528) อีกทั้งความแตกต่างของความหนาแน่นของอนุภาคดินส่วนมากเกิดจากสาเหตุ 2 ประการ คือชนิดและปริมาณของแร่ที่เป็นองค์ประกอบของดินกับปริมาณของอินทรีย์วัตถุในดิน และเนื่องจาก PAM เป็นสารโพลีเมอร์อินทรีย์สังเคราะห์ ซึ่งมีน้ำหนักโมเลกุลค่อนข้างสูง ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าการนำเอา PAM มาใช้ร่วมกับเบนโทไนท์นั้นจะทำให้ความหนาแน่นของอนุภาคของวัสดุพอกแต่ละกรรมวิธีเปลี่ยนแปลงไป ขณะที่ความหนาแน่นของอนุภาคนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของเมล็ดพันธุ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมบัติทางกายภาพของวัสดุพอกกับการทดสอบคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานที่ผ่านการพอก

	ความชื้นเมล็ด	เปอร์เซ็นต์ความงอก	ความเร็วในการงอก	อัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อน	การเร่งอายุ	ทดสอบความงอกโดยเพาะในกระบะทราย	ความหนาแน่นอนุภาคของวัสดุพอก
เปอร์เซ็นต์ความงอก	-0.7410**						
ความเร็วในการงอก	-0.6767*	0.8270**					
อัตราการเจริญเติบโตของต้นอ่อน	0.5936*	-0.6798*	-0.4331 ^{ns}				
การเร่งอายุ	-0.7611**	0.6731*	0.5814*	-0.5382 ^{ns}			
ทดสอบความงอกโดยเพาะในกระบะทราย	-0.6277*	0.6881**	0.4349 ^{ns}	-0.7100**	0.8804**		
ความหนาแน่นอนุภาคของวัสดุพอก	0.2464 ^{ns}	-0.0312 ^{ns}	0.0918 ^{ns}	0.4053 ^{ns}	-0.3259 ^{ns}	-0.4218 ^{ns}	
ปริมาณความชื้นในวัสดุพอก	0.3490 ^{ns}	-0.2448*	-0.0310 ^{ns}	0.4456 ^{ns}	-0.6160*	-0.7386**	0.7203**

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 * : มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)   ** : มีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($P < 0.01$)   ^{ns} : ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตารางที่ 4.11 ค่าความหนาแน่นของอนุภาคของวัสดุพอกทั้งหมด 12 กรรมวิธีและชุดควบคุม (เบนโทไนท์อย่างเดียว)

ปริมาณเบนโทไนท์ (กิโลกรัม)	ความเข้มข้น PAM (เปอร์เซ็นต์, น้ำหนัก/ปริมาตร)	ความหนาแน่นของอนุภาค ¹ (กรัม/ลูกบาศก์เซนติเมตร)
2	3	2.20 a
	5	2.25 a
	7	2.00 abc
3	3	2.07 ab
	5	1.88 bcd
	7	2.21 a
4	3	2.02 ab
	5	2.06 ab
	7	1.74 cd
5	3	1.99 abc
	5	1.90 bcd
	7	1.88 bcd
ชุดควบคุม		1.68 d

CV. = 9.25%

LSD_{0.05} = 0.27

¹ ค่าเฉลี่ยที่ตามด้วยอักษรเหมือนกันในแนวตั้งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์